

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nežalostna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadruge s omejenim porokom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta „ 12.—
za tri mesece „ 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.30
za pol leta 2.60

Pregled najnovejših dogodkov.

Romunska bojišča. — Med izlivom Putne in Focani potisnjeni Rusi za Seret. Napredovanje zaveznikov v dolini Susite kljub sovražnim protinapadom.

Ruska bojišča. — Ruski napadi pri Rigi in sunki na drugih točkah povsod odbiti. Na italijanskem in zapadnem bojišču nobenih važnih dogodkov.

Razno. — 48 urni ultimatum entente Grški. — Kabinet Galicin na Ruskem. — Na Španskem ostane dosedanj kabinet Romanones.

Avstrijsko uradno poročilo.

DUNAJ, 10. (Kor.) Uradno se razglasi: 10. januarja 1917.

Vzhodno bojišče. — Med izlivom Putne in Focani je bil potisnjen sovražnik za Seret. Na obeh straneh Susite so se Romuni in Rusi poizkušali obraniti pritiska naših čet z izgubonosnimi protinapadi. Njihovi napori so bili brezuspešni. Nova izguba ozemlja, 900 ujetnikov in 3 strojni pušk je bil tamkaj za sovražnika rezultat obeh zadnjih bojnih dni. Dalje se verno pri c. in kr. četah nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko in jugovzhodno bojišče. — Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo.

BEROLIN, 10. (Kor.) Veliki glavni stan, 10. januarja 1917.

Zapadno bojišče. — V sled viharja in deževja je bilo bojno delovanje neznatno. Ob Ancris so ožile topovski boji.

Vzhodno bojišče. — Fronta princa Leopolda Bav.: Močnejši ruski napadi jugozapadno Rige in številni sunki manjših oddelkov med obalo in Narokim jezerom so bili tudi večeraj brez uspeha. — Fronta nadvojvode Jozeja: Rusi in Romuni so zmanj poskušali zopet pridobiti odvzete jim višinske položaje na obeh straneh doline Susite. — Z močnimi silami izvedeni protinapadi so se izločili ob zelo velikih krvavih izgubah. Severno in južno doline Casinu je bil sovražnik potisnjen dalje nazaj. V bojih obeh zadnjih dni je bilo ujetih 6 oficirjev in 900 mož in uplenjene 3 strojne puške. — Mackensenova armada: Severno Focani se nam je posrečilo, ustaliti se na levem bregu Putne. Med Focani in Fundeni smo prislili potolčenega sovražnika, da je opustil svoje postojanke za Putno in se umaknil za Seret. Ujetih je bilo 550 mož. Ob izlivu Rimnicu Sarata smo obdržali z napadom osvojenega napredke proti več sovražnim sunkom. — Macedonska fronta: Ponočni napadi ob Strumi so bili odbiti.

Prvi generalni kvartirnojošter: pl. Ludendorff.

Turško uradno poročilo.

CARIGRAD, 9. (Kor.) Iz glavnega stanja se javlja: Perzijska fronta: Branitelji Devlet Abada, večina perzijski prostovoljci, so pred par dnevi v smislu ukaza izpraznili mesto, ki so se zasedli potem Rusi. Z napadom dne 3. januarja smo Ruse zopet pregnali iz mesta. Sovražnik, ki je izgubil nad 500 mož, je pobegnil proti severo- in jugovzhodu. Ujetih smo 18 mož. — Na c. in kr. fronti je izvršilo naše levo krilo uspešen napad na Ruse. Zasedovali smo sovražnika do njegovih nastanišč. Izgubil je 15 mrtvih in ranjenih. Poleg velike množine bomb in vojnega materiala smo uplenili za nas zanimive dokumente. — Na ostalih frontah nobenih važnih dogodkov.

Ultimatum entente Grški vladi.

ATENE, 9. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Ultimatum alijancem nudi tudi poročila proti razširjanju venizelističnega gibanja. Reuterjev urad prosi prejemnike te brzojavke, naj je ne priobčijo.

PODLISTEK.

„Ne sodite....!“

Roman.
— Zakaj pa ne, ljuba žena, moja sestra je bila tudi skromen, prilagodljiv značaj. Radoveden sem, ali je Sonja pač podedovala njeno ljubko milino; čudno da nam ni poslala slike! Gledati morava torej natančno, da ugotovimo zelen potni plašč.... Gospod nadzornik, kje pa obstajajo drugi razredi?
— Tu zdolaj, gospod.
Vlak je prihrumel. Oba sta iskala.
— Ne, voz je popolnoma prazen; morada so se drugi oddelki dalje zgoraj.
Tajni svetnik je hitel dalje in nenadoma je stal pred impozantno damo, za katero je stopal nosač. Ostrmel je. Ta pač

LUGANO, 10. (Kor.) Italijansko časopisje ne zavzema nobenega lastnega stališča glede ultimata entente v Atenah in ponatiskuje francoska in angleška poročila, glasom katerih je bil sklenjen ultimatum na konferenci v Rimu v popolnem sporazumu udeleženi štirih držav in po razmotrivanju grške spomenice z dne 6. t. m., ki vsebuje sprejem nekaterih zahtev in številne ugovore proti drugim zahtevam.

LONDON, 9. (Kor.) »Daily Telegraph« poroča: Da se izogne novim težkočam, je francoski admiral v petek zjutraj umaknil oddelke francoskih mornarjev, ki so stražili mestno hišo v Pireju, tako da je mesto popolnoma prepuščeno Grkom. Vsled tega je bila zaprta tudi pristaniška kontrolna pisarna zaveznikov. Zveza z deželo, ki je bila dosedaj vzdrževana, je sedaj pretrgana.

PARIZ, 10. (Kor.) Listi izražajo zadovoljstvo, da je prva posledica konferenc v Rimu energično nastopanje proti kralju Konstantinu, in poročajo, da je sklep za takojšnji nastop ukrenjen vsled dolge spomenice, polne zavijanih kralja Konstantina, ki je bila predložena konferenci. Listi smatrajo za posebno važno, da se je Italija odločno pridružila alijancem in okrepila s tem nerazdružljivo edinstvo alijancem pri njihovih diplomatskih in vojaških postopanju. »Petit Parisien« piše, da bodo v slučaju, ako kralj tekom določenega roka ne sprejme pogojev, prekinjeni diplomatski odnosi. General Sarraill bo za svobodo in varnost svojih čet že sam skrbel v vsakem oziru.

Kabinet Galicin na Ruskem.

PETROGRAD, 9. (Kor.) Ministrski predsednik in prometni minister Trepov in načelni minister grof Ignatjev sta bila vpokojena. Senator in član državnega sveta, knez Galicin, je bil imenovan za ministrskega predsednika. Senatorju Kulčickemu je bilo poverjeno vodstvo naučnega ministrstva. Pomočnik ministrstva za zunanje stvari Neratov je bil imenovan članom državnega sveta.

Demisija in zopetno imenovanje kabineta Romanones.

MADRID, 9. (Kor.) Po današnjem ministrskem svetu se je podal grof Romanones h kralju, da ga prosi, naj vpraša prejšnje ministrske predsednike in cortese za svet, da se ministrska kriza reši kar najhitreje. Nota vlade pravi, da je nastala kriza istočasno z odgoditvijo cortesov vsled parlamentarnih težkoč, a ni bila uradno razglazena vsled mednarodnih dogodkov, posebno vsled Wilsonove note. Predsednik senata in zbornice sta izjavila, da sta nasvetovala kralju, da naj obdrži kabinet Romanones. Tudi Maura je isto nasvetoval kralju.

MADRID, 9. (Kor.) Grof Romanones je naznanil, da ostane celo ministrstvo. Kralj mu je izrekel ponovno popolno zaupanje.

Važnost balkanske fronte.

PARIZ, 9. (Kor.) »Temps« piše: Operacije na balkanski fronti so velike važnosti za rešitev celokupnega evropskega problema. Uspeh je v znatni meri odvisen od politike, ki jo zasleduje entente v Atenah, ker bi zamogli dobiti alijanci in tako trdno poročstvo za svojo varnost. Dejstvo, da se Italija napram Grški ne nahaja v enakem pravem položaju kakor Francija, Anglija in Rusija, kakor tudi skepticizem, ki je do zadnjih časov vladal v gotovih angleških krogih glede uspeha solunske ekspedicije, sta povzročala dosedaj obžalovanja vredno neodločnost. Izmenjava misli v Rimu pa je dovedla sedaj gotovo do srečne razjasnitve balkanskega vprašanja. Kakor je upati, bo naša odločna in energična akcija v Atenah kmalu potrdila ta vtis.

Konference generala Žekova v nemškem glavnem štabu.

SOFIJA, 9. (Kor.) Agence Tel. Bulgare poroča: S kompetentne strani se zagotavlja, da je bolgarski generalissimus Žekov, ki se je v spremstvu prestolonaslednika Borisa mudil nekaj časa v nemškem glavnem štabu, kjer je bil sprejet

ne more biti.... in vendar, edini zeleni plašč na peronu. Odkril se je....

— Sonja Cigirinova.... ljuba netakinja?

O, moj stric — in smehljaje se mu je podala roko.

Strmel je nekaj trenutkov vanjo, kajti na kaj takega ni bil pripravljen; potem se je pa opogumil in jo prisrčno pozdravil.

Svoji soprogi, ki je bila zelo kratkovidna, je zaklical:

— Semkaj, mama, našel sem našega ljubega gosta!

— A, milostiva tetka je tudi tu, kako ljubezljivo!

Stopila je nekaj korakov nasproti starejši dami, hoteč ji poljubiti roko, toda poljubila je ni, ko je njen hladno presojačji pogled obstal na temnih, že nekoliko ponočnih rokavicah tajne svetnice. Le-

v avdienci tudi ob cesarja Viljema in dolgo konferiral s Hudenburgom, Ludendorffom, nadvojvodo Friderikom in Hötendorfom, jako zadovoljen z rezultati svoje misli. Referiral je o njih kralju Ferdinandu v kopališču Pystian.

Skupni ministrski svet.

DUNAJ, 10. (Kor.) Danes se je vršil pod predsedstvom ministra za zunanje stvari, grofa Czernina, skupen ministrski svet, ki je razpravljal o gospodarskih vprašanjih, ki so v zvezi z vojno. Posvetovanja, ki je trajala s presledkom pol dne od 10 dopoldne do 1/2 zvečer, so se udeležili: oba ministrska predsednika, skupni ministri, oba finančna ministra, kraljevi ogrski poljedelski minister, načelnika obeh prehranjevalnih uradov, zastopnik armadnega višjega poveljstva in vojaški guverner v Lublinu.

Uspeh petega volnega posojila.

DUNAJ, 10. (Kor.) Poštno-hraniliški urad poroča: Podpisovanje petega volnega posojila je bilo danes zaključeno. Po prvih konstatacijah znaša svota kron 4.412.800.000. Končni rezultat bo mogoče določiti šele pozneje, ker se niso predložili vsi podpisani in razna nabiralšča še niso sestavila svojega obsežnega materiala.

Minister Höfer o prehranjevalnem problemu.

DUNAJ, 10. (Kor.) Razni listi priobčijo izjave novo imenovanega ministra za ljudsko prehranjevanje, polk. Höfera, ki je izjavil med drugim, da se cesar jako zanima za vsa prehranjevalna vprašanja in da si je minister tudi gotov podpre svoje uprave. Kar se tiče preskrbovanja prebivalstva z živili v bodoče, je pričakovati znatno pomoč z doplogom v Romuniji uplenjenih zalog. V Romuniji se je uplenilo tako žito kakor tudi pšenica, od česar dobimo mi svoj delež. Seveda so udeleženi pri tem tudi Nemčiji in drugi naši zavezniki. Gre vsekakor za dobro, ko bo mogoče dovoz tekoč blaga. Železnica ni zelo praktična. Glavna pot je Donava. Minister je izjavil dalje, da se na polju ljudskega prehranjevanja ne sme zamuditi nobenega trenutka. Stori se bo vse, da se prepreči tudi lokalne frakcije. Občinstvo, ki prenaša s tako hrabrostjo in tako požrtvovalnostjo vsa bremena vojne, se vsled začasnih neprijetnosti gotovo ne bo ozlovoljilo. Do večjih težkoč pa ne pride. Njegov namen je doseči, da bo prebivalstvo skrbno varno čim manj, vendar pa je pozvilja, da naj lojalno sodeluje. Veliko važnost polaga na to, da stopi v dotiko z vsemi krogi prebivalstva in ima radi tega tudi namen, da preustroji prehranjevalni urad v tem oziru. Dotične organizacije bodo ministra vsak dan obvestile o stanju stvari v vseh kronovinah in skrbela za to, da zaznajo želje vseh slojev družbe. V dosegu važnih del prehranjevalne službe hoče združiti vse sile vseh stanov, da zamorejo vsi delovati skupno, kajti le tako je mogoče rešiti težavni prehranjevalni problem. Kar se tiče prevoznih sredstev, ki naj predvsem poskrbe za dobro preskrbo, je obljubil železniški minister vso pomoč.

General Baldissera umrl.

LUGANO, 10. (Kor.) Generalni poročnik v rez. Baldissera, ki se je udeležil znane italijanske vojne proti Abesiniji, je umrl.

Potopljeni parniki.

LONDON, 9. (Kor.) Japonski parnik »Hinomaru« je bil potopljen. Domneva se, da sta bila francoski parnik »Alphonse Consey« in angleški »Lesbiam« isto tako potopljena.

Razne politične vesti.

Knez Windisch-Graetz o odnosih med konservativnim veleposelstvom in Čehi. V mesečniku »Das neue Oesterreich« temeljite predsednik gosposke zbornice knez Alfred Windisch-Graetz takole izstop iz voliniga odbora češkega konservativnega veleposelstva: »Stranka konservativnega veleposelstva na Češkem je bila — ne da bi se bila kedaj označala za

ta je tudi bila v veliki zadregi, da je komaj mogla izpregovoriti par besedi.

To je torej bilo ono »ljubo dete«, ki ga je hotela toplo pritisniti na svoje srce; ali srce ji je upadlo, ko je zagledala to lepo, elegantno, hladno prijazno tuljko.

Sonja je dobro opazila začudenje, ki ga je povzročila, videla je tudi, da so vsi ljudje, ki jih je srečavala na poti do izvoška, postajali in zrlji za njo. Vselej se sama pri sebi, je brbljala prostodušno svoje male banalne ljubezljivosti in motrila postavnega strica. V vozu se je mala tetka stisnila v kot; šumenje svil in parfum njene netaknjenosti sta jo spravljal v čim dalje tem večjo zadrego. Njen soprog je poizkušal izravnati stvar, in Rusinja se je pogovarjala z njim o vsem mogočem, s pristno izurjenostjo svetske dame, ne kažeč nobenega začudenja in tudi ne čustvenosti.

— In moji sestričini, vaši hčeri? — je vprašala.

— Upam, da ju boste.... da ju boš imela rada, — se je upala reči tetka.

— Gotovo, draga tetka.

V svojem srcu pač niti oddalec ni mislila, da se uresniči to zagotovilo.

— Jospina, najina starejša hči, — je dejal tajni svetnik, — je hvalevredno dekle, deluje uspešno kot pisateljica, je v odborih raznih društev in ti je bil rojen pred njo, kmalu umrl. Bila je pravi solnčni žarek za našo hišo, ko je prišla na svet. Sedaj je stara šele osemnajst let.

Tajni svetnik je tedaj zelo težko prebolel izgubo sina, in odtodaj je bila nje-

enostransko nacionalno stranko — dolgo časa v ozkih stikih z zastopniki češkega naroda ter je njegove koristi in zahteve, ki so se ji zdele upravičene, podpirala v bojih našega javnega življenja, posebno pa v takih bojih v deželi sami. Tedaj pa je prišla vojna in žnjo so prišli na dan pojavi, ki se kažejo kot posledice dolgega, smotrnega, dotlej zelo podcenjevanega in nespoznane rovarjenja. Češki narod onečasujoči dogodki so se kmalu izrabili v to, da so se začela dvigati proti vsemu narodu očitanja, in zdelo se je, da je skrajni čas, da zastopniki tega, v svojem jedru dobrega, svojim dolžnostim zveste, ga naroda v imenu svojih sorojakov ožigajo obsodbe vredno postopanje posameznih skupin, ter se, v smislu duha in zgleda svojih prednikov, pogumno in pred vsem svetom priznajo za zveste avstrijske domoljube. Predvsem ni smel stranke konservativnih veleposelstnikov, katerih jih veliko pripada češki narodnosti, oziroma so v gospodarskih in drugih odnošajih s češkim narodom, zadeti najmanjši dozdevki suma, da bi bili pripadniki te stranke vedoma in ravodušno opazovali rovarjenja, ki so obrodila one obsodbe vredne sadove. Zdelo se je verjetno, da tedaj, če veleposelstvo jasno in odkrito označi svoje stališče, tudi preudarni zastopniki češkega naroda lažje najdejo pot do izjave, v kateri bi obsojili, kar je treba obsojati, ter bi na vsak dvom v svoje avstrijsko domoljublje izključujoč način dvignili svoj glas, da se zavarujejo proti temu, da bi se po zločinskem vedenju posameznikov sklepal o mišljenju vsega naroda. Kajti na čokki je neskončno veliko. Zgodovinski položaj kraljevstva Češkega, vplivnost češkega naroda in njegovih zastopnikov v svetu narodov in plemen naše domovine, zaupanje v javnega duha kulturno tako visoko stoječega naroda: vse to bi moglo biti ogroženo, če voditelji češkega naroda pravočasno ne izrečejo odredilne besede, ki je čakajo vsi oni, ki poznajo in cenijo ta narod. Ti nazori so vodili člane voliniga odbora, ko so predlagali sprejem in objavo izjave, katere besedilo je časopisje deloma objavilo nepopolno. — Ta izjava kneza Windisch-Graetza pojasnjuje marsikaj, kar je bilo nejasnega v odnošajih med konservativnim veleposelstvom in Čehi in kar se je ob imenovanju grofa Clam-Martinica za ministrskega predsednika po nemškem časopisju vpisavalo v zlo Čehom, češkemu narodu kot takemu. Če knez Windisch-Graetz tako odločno poudarja, da gre za neprijetna dejanja posameznikov ali posameznih skupin v češkem narodu, za katera ni odgovoren narod v celoti, narod, ki kot tak zares izvršuje dolžnosti, potem se pač vse stvari nikakor ne bi smela pripisovati tisti važnosti, kakor so jo ji pripisovali tisti, ki so vse prej kot prijatelji češkega naroda v celoti. In kedaj in kje naj bi bila prišla iz ust voditeljev češkega naroda tista odredilna beseda, ki je čakajo vsi, ki poznajo in cenijo češki narod? Dokler so zaprta vrata parlamenta, so zaprta tudi usta voditeljev češkega naroda, ter češkega in vseh drugih avstrijskih narodov. Ko se pa odpro vrata parlamenta, pa izpregovori tudi češki narod svojo besedo po svojih voditeljih. In ta beseda bo gotovo odredilna! Pravimo pa tudi z najglobljim prepričanjem: Marsikateri žalostnega dogodka, ki ga je treba obsojati sedaj, bi sploh ne bilo, ko bi se ne bila tako brez potrebe, brez predurka in brez pogleda v bodočnost zaprla vrata parlamenta in usta avstrijskim narodom in njihovim voditeljem!

Predsedništvo državnega zbora. Dr. Sylvester je izjavil na vprašanje urednika »Salzburger Volksblatt«, da ni resnična vest, da bi vendar hotel sprejeti zopetno izvolitev za predsednika državnega zbora. Vzroki za odklonitev da niso v njegovih odnošajih napram zborničnim strankam, ker so ti odnošaji kar najboljši. To izhaja iz dejstva, da vse stranke in narodnosti zelo obžalujejo njegov sklep in izražajo željo, da bi vendarle sprejel ponovno izvolitev, ko je v najtežavnejših razmerah s svojo mirstvo in stvarnostjo znal premostiti ovire, ki so se zdele nepremagljive, in združil zbornične stranke za rešitev cele vrste zelo važnih predlog. Vzrok da je popolnoma privatne naravi.

— In moji sestričini, vaši hčeri? — je vprašala.

— Upam, da ju boste.... da ju boš imela rada, — se je upala reči tetka.

— Gotovo, draga tetka.

V svojem srcu pač niti oddalec ni mislila, da se uresniči to zagotovilo.

— Jospina, najina starejša hči, — je dejal tajni svetnik, — je hvalevredno dekle, deluje uspešno kot pisateljica, je v odborih raznih društev in ti je bil rojen pred njo, kmalu umrl. Bila je pravi solnčni žarek za našo hišo, ko je prišla na svet. Sedaj je stara šele osemnajst let.

Tajni svetnik je tedaj zelo težko prebolel izgubo sina, in odtodaj je bila nje-

gova žena še bolj boječa. Zdelo se ji je vedno, kot da bi morala vedno svojega soproga prositi odpuščanja.

Sonja je v resnici to pripovedovanje dolgočasilo, česar pa ni pokazala, temveč se le ljubezljivo smehljala.

Nato se je pa obrnila k tajni svetnici: — Spoštovana tetka, svoje hišne nisme vzela s seboj, ker ne razume niti besedice vašega jezika; saj boš tako dobra in mi boš dala svojo na sorazpologo.

Mala gospa je bila v precejšnji zadregi. — Imamo samo dve služkinji; sobarica (ti bo pomagala, kolikor bo pač mogla, draga netakinja).

— O, potem pa pišem po svojo Zanjeto. Tajni svetnik je tu priskočil na pomoč svoji soprogi:

— To pač ne pojde tako lahko, ljuba Sonja; ne bo prostora zanjo.

(Dalje.)

Dr. Sylvester da se je zavezal, da vodi dalje pisarni dveh svojih v vojaško službo poklicanih stanovskih tovarišev, kar mu povzroča veliko dela, tako da nima časa za neštivilna potovanja na Dunaj v svrhu opravljanja predsedniških poslov. To da je vzrok, da je mislil že dolgo časa na to, da se odreče mestu predsednika državne zbornice.

Proti ogrskemu vmešavanju v naše notranje stvari. Na adresu grofa Tisze, ki se je — kar smo že odločno zavrnili tudi v tem listu — v svojem noveletnem govoru vmešaval v naše notranje stvari, zahtevajoč, naj se v bodoče še bolj, nego je bilo to doslej politična moč položil v roke tistih elementov, ki so se izkazali kot centripetalne, v državo stremeeče sile, dočim naj se centrifugalni (stremeeči ven iz države) izločijo in potisnejo v obnemoglost. Iz Prage odgovarjajo: Ta formula ni nova, posebno v ustih ogrskega državnika. Izvirja iz tistega duha, ki so ga očelje dualizma položili v nagodbo med Avstrijo in Ogrsko. Vso politično imajo naj bi imeli Nemci in Ogrci. Prvi naj imajo hegemonijo v avstrijski, drugi v ogrski polovici monarhije. Na Ogrskem so tudi nepretrgoma postopali po tem enostavnem receptu. Pač so vtelesili tudi narodnostni zakon, ki je ustrezal vsem zahtevam narodnosti. Ali ta zakon ni nikdar prešel v prakso — ostal je na papirju. Na Ogrskem priznavajo le eno narodno pravo, pred katerim so se morale umekniti vse druge zahteve po — pravici! Ali vse drugače so se razvijale stvari v Avstriji od prvega začetka. Pri nemških liberalcih ni sicer nikdar primanjkovalo volje, da bi igrali vlogo gospodolovnega naroda. Toda, na eni strani niso imeli prave pripravnosti za to, na drugi strani pa je v Avstriji razmerje med silami vse drugačno, nego na Ogrskem. Tu je bilo pač posla z enakorodnimi kulturami in zgodovinskimi narodopolitičnimi individualnostmi, i so bile dovolj močne, da si niso puščale kratiči mesta na soncu, ki jim pristaja. Z vsi pravico si moremo domnevati, da je bližnja bodočnost pokaže vnovič, da tudi najkrepkejša volja ne zadošča, da bi po volji kaj izpremenila na tem stanju stvari. Vsa poizkus, da bi se nemški narod potisnil na višjo stopnjo pravic, doživi samoten fiasko in to po istih zakonih narodne in politične evolucije, kakor pač veljajo za naše razmere, in ki so bili v prejšnjih časih odločilni za neuspehe vseh podobnih poizkusov. Kar pa se posebej tiče teorije grofa Tisze o centripetalnih in centrifugalnih silah v državi, s katero naj bi se formula iz leta 1867 na novo drapirala primerno sedanjim časom, naj izpregovorimo resno besedo. Dozdeva se nam, da se gospodu grofu malo preveč zljubila enostavna logika stvari postavljati na glavo. Države treba vladati po sistemu, ki vse žive sile v njej centripetalno dovaja do veljave in ki ravno s tem prepreča nastajanje centrifugalnih stremeljev! Ta enostavna resnica, aplicirana na specielne razmere v monarhiji, ni bila še nikdar tako jasna in prepričljiva, kakor je ravno sedaj v očeh našemu državnemu in narodnemu preporodu po vojni. To je krepka lekcija, ki jo je dobil grof Tisza iz Prage za svoja smela in nedopustna vmešavanja v naše notranje stvari, za svojo zahtevo, naj bi tudi pri nas postopali z narodi po — ogrskemu receptu. Krepak pouk in vendar tako enostaven, da ga more razumeti tudi vsak političen abecedar in bi ga morali slednjič razumeti tudi ogrski državniki in ga aplicirati tudi na svoje ogrske razmere. S svojimi smelnimi nasveti utegne pač ugajati kakim Wolfom, ali izvršljivi niso pri nas, ker ne dovoljuje tega narava stvari. Če je g. grofu postreženo s somišljenstvom nemških radikalcev, nam tudi prav, ali proti temu, da bi ti politični klovnji postali gospodarji v Avstriji, bi prišli viharji, ki bi šumeli tudi po ušesih na Ogrskem, kajti nikjer ni zapisano, da na Ogrskem ostane tudi danes še veljavni narodnostni zakon za večno le na papirju. V državah so dogodki že izsilili še vse drugačne preobrate.

Razkol v češkem konservativnem veleposelstvu poravnani? Poročali smo že o prizadevanjih, da bi se na eni strani raz-

Downloaded from <http://ajphaphapublications.sagepub.com/> at National Archive Publishing Co on May 12, 2015